

Diplomová práce: Klášter premonstrátů v Nové Říši v první polovině 20. století

Autor: Kamil Novotný

Oponent: PhDr. Tomáš Petráček Ph.D.

Posudek oponenta:

Kamil Novotný si zvolil za téma své diplomové práce dějiny kláštera v Nové Říši a mohl k tomu využít práce k dějinám dvě recentní diplomové práce, jednu k celkovým dějinám kláštera a druhou k dramatické epizodě nacistické perzekuce, která stála život několik bratří. Práce je opřena i o další prameny a literaturu, dobře napsaná a spolehlivá. Členění na tři oblasti (vnitřní život, pastorece, hospodaření) rozhodně nepostrádá logiku a činí text přehledným.

Pokud máme zmínit výhrady, pak se to týká jisté statičnosti podání. Autor vlastně píše jakousi kroniku, místy spíš statistický výčet různých údajů, často rezignuje na pokus o interpretaci a výklad předkládaných údajů. Portréty opatů jsou spíše jen naznačené, ale tady byl zřejmě limitován rozsahem práce. Bohužel řadu zajímavých prvků, jako jsou zřejmě opakované tenze v klášterní komunitě, jen naznačuje, aniž by se je snažil více objasnit (23-25). Proč musel opat Drápalek na Slovensko? Proč se za něj komunita nepostavila? (34-35) Pokus o zevrubnější rekonstrukci těchto událostí by práci rozhodně prospěl.

Zřejmě nejlépe zpracovanou je kapitola o pokusu o reformu řeholního života v Nové Říši z let 1928-1929, škoda jen, že ji autor nezařadil do širšího kontextu klášterních reforem, které proběhly také v jiných řádech, a které měly odstranit dědictví josefinských reforem, které vnesly do klášterů individualismus a oslabily komunitní rozměr řeholního života.

Autor také zdařile ukázal hospodaření kláštera, které bylo navzdory měnícím se podmínkám překvapivě úspěšné a dávalo práci velkému množství osob z širokého okolí. Klášter na Vysočině ještě v této době plní roli nositele civilizačního pokroku, přináší do kraje technické inovace etc. Klášter byl také nejen plně integrován do společenského života Nové Říši, ale v mnohém byl tahounem a inspirátorem kulturního a politického dění. Když mluví o pobytech Březiny, poněkud jsem postrádal, zda a jaké kontakty měly opati a otcové vůbec vůči Dílu Josefa Floriana v sousední Staré Říši.

Tragický závěr spojený s nacistickou a komunistickou perzekucí jen podtrhují, jak složitě musely tyto starobylé instituce bojovat o přežití v neklidném 20. století. Zatímco nacistická perzekuce byla zaviněna spíše nahodile konfliktem s psychicky narušenou a morálně problematickou osobou (jaký byl Křížův konec?), proti komunistické systematičnosti neměl klášter šanci. O významné roli, kterou klášter v regionu sehrál, svědčí i to, že opat Machálka byl odsouzen v procesu s nejvýraznějšími osobnostmi katolické církve.

Práci doporučuji v obhajobě, hodnocení navrhuji eminenter.

V Praze 11.5.2006

Tomáš Petráček